

KANTON SARAJEVO

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

G I M N A Z I J A

OPĆI PROGRAM

Predmet: E N G L E S K I J E Z I K (II strani jezik)

Sarajevo, avgust, 2016.

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj.35/5), u skladu sa čl. 25 i 26. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 i 1/16 i čl. 35. i 36. Zakona o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/10 i 1/16, ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je imenovao Komisiju za izmjenu nastavnih programa za osnovnu i srednju školu iz predmeta Engleski jezik.

ČLANOVI KOMISIJE ZA SREDNJU ŠKOLU:

Mirela Vasić, prof. „Četvrta gimnazija Ilidža“
Edina Lokvančić, prof. „Treća gimnazija Sarajevo“
Eldin Grabovica, prof. „Srednja škola metalskih zanimanja“
Sabina Bečić Isić, prof. „Srednja elektrotehnička škola Sarajevo“

SADRŽAJ

NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA PRVI RAZRED	4
NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA DRUGI RAZRED	14
NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA TREĆI RAZRED	24
NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA ČETVRTI RAZRED.....	34
PRILOG: KRITERIJI ZA OCJENJIVANJE PREZENTACIJSKIH I KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA	45
LITERATURA	51

1. RAZRED GIMNAZIJE, DESETA GODINA UČENJA
DRUGI STRANI JEZIK
(2 časa sedmično/tjedno – 70 časova godišnje)

I CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

CILJANI NIVO ZNANJA

1. razred	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivo	A2	A2	A2	A2

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<p>Učenici će razumjeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti svakodnevnu konverzaciju jasno i sporo izrečenu. ➤ odrediti temu diskusije kada se govori sporo i jasno. ➤ razumjeti fraze, riječi i izraze koje se odnose na informacije lične prirode, šoping, zapošljavanje, porodica, itd. ➤ razumjeti i kratke i jasne poruke i objave.
Čitanje i razumijevanje	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ odrediti važne informacije u kratkim vijestima i jednostavnim i ilustrovanim novinskim člancima. ➤ razumjeti jednostavno lično pismo o aspektima svakodnevnog života. ➤ razumjeti jednostavno napisane poruke od prijatelja i kolega. ➤ razumjeti kratki oglas u novinama, naslove i najvažnije informacije iz novina. ➤ razumjeti kratke priče o svakodnevnom životu
Govor	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ da vode konverzaciju o različitim temama, kao što su: zdravlje, sport, porodica, okoliš i ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu. ➤ da vode diskusiju uz pripremu, koristeći osnove jezika i već usvojeni vokabular.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ povezivati rečenice tako da mogu diskutovati o svojim planovima, snovima, željama te obrazložiti svoje stajalište na određene teme koje su već obrađivane. ➤ da prepričaju sadržaj knjige ili filma, te da ukratko izraze svoje mišljenje.
Pisanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ napisati jednostavan vezani tekst o nekom prošlom događaju ➤ opisivati osobu, pejzaž ili objekte koristeći ranije usvojenu strukturu ➤ napisati neformalno pismo/e-mail poštujući konvencije pisanja neformalnog teksta ➤ ukratko izraziti svoje mišljenje o nekoj obrađenoj temi

II INTERKULTURALNE VJEŠTINE

Učenici će se:

- upoznavati sa sličnostima i različitostima između Bosne i Hercegovine i zemalja engleskog govornog područja u oblasti kulture, edukacije, slobodnog vremena učenika, načina življenja u okviru datih tema,
- navikavati da se ophode učtivo u komunikaciji sa pripadnicima kulture o kojoj uče,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirodan za kulturu zemlje čiji jezik uče, obraćajući posebnu pažnju na odnose među ljudima pri neposrednom kontaktu, komunikaciji itd.,
- naučiti da poštuju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi itd.

III INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će takođe koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Učenici će takođe učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih nastavnih predmeta u okviru datih tema. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova odnosno interdisciplinarnih projekata. Učenici će učiti engleski jezik i tokom izvanučioničke nastave, a kroz različite aktivnosti ukoliko postoje uslovi:

- Šetnja i odlasci u muzeje
- Časovi u školskoj sali
- Izleti i boravak u prirodi
- Sportska i druga takmičenja
- Obilježavanje mnogih praznika
- Odlasci u kino i pozorište

IV UČENJE I KAKO TREBA UČITI:

Učenici će učiti da:

- budu odgovorni i aktivni kada uče jezik,
- koriste različite radne metode i strategije učenja tipične za učenje jezika, kao što je razumijevanje smisla iz konteksta itd.,
- nadoknađuju praznine u znanju korištenjem različitih metoda, kao što je parafraziranje,
- koriste informacionu tehnologiju kod učenja jezika,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve i, ako je potrebno, mijenjaju metode rada,
- koriste samostalno udžbenike, rječnike i druge priručnike.

V PROVJERAVANJE ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno

usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima, a koje su navedene u tabelama u Prilogu. Navedeni kriteriji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa onim što nastavnik želi ocjenjivati tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine, nastavnici trebaju da upoznaju učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja. Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale da budu jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Na zaključnu ocjenu ne bi trebali uticati bilo koji drugi faktori, osim gore navedenih. **Učenici rade četiri pismene vježbe tokom školske godine i to po dvije u polugodištu, testove, nakon što završe određene gramatičke i jezičke cjeline, te kraće pismene provjere po procjeni nastavnika.** i kojima razvijaju osjećaj za istraživanje, samostalni rad ili rad u grupi, te vještinu govorenja. **Dvije pismene vježbe podrazumijevaju pisanje eseja na zadate teme, dok druge dvije obuhvataju zadatke iz gramatike i vokabulara uključujući i jezičke vještine tokom školske godine.** Učenici u ovom razredu čitaju i lektiru koja odgovara starosnoj dobi učenika, a zahvaljujući kojoj razvijaju vještine pisanja i govorenja, te rade na projektima i prezentacijama zahvaljujućapredak učenika pratiti kroz unaprijed utvrđeni portfolio.

VI DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja usklađenih sa spoznajnim svijetom učenika, i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije

- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu. U **razvijanju vještine slušanja** postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja, te izradu nešto kompleksnijih zadataka tokom i nakon slušanja sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti **razvijanju vještine govora**. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se da učenici rade na projektima i prezentacijama na određene teme samostalno ili u manjim grupama i usmeno ih izlažu pred ostatkom razreda. Takođe, preporučuje se organizovanje debata i diskusija na primjerene i u NPP-u navedene teme i teme koje se odnose na pročitane lektire. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja, učenike ne treba prekidati niti ispravljati, već im nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodčki pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje manje složenih pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka, eseja, zadaci koji se odnose na pročitane lektire itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta, a s obzirom da su u pitanju učenici prvog razreda gimnazije treba

imati u vidu da im treba vremena za prilagođavanje, te da nastavnici sve navedeno prilagode i olakšaju učenicima da savladaju nove sadržaje u potpuno novom okruženju.

LEKTIRA : Učenici čitaju tekstove i skraćene verzije djela iz svjetske književnosti sa naglaskom na književna djela koja potiču sa engleskog govornog područja. Učenici čitaju jednu lektiru u polugodištu (kratke priče ili duže tekstove – po procjeni nastavnika).

PROJEKTI / PREZENTACIJE: Učenici dodatno istražuju teme i oblasti koje se obrađuju na času, te ih izlažu ostalim učenicima u vidu prezentacije. Učenici rade jednu prezentaciju / projekat u polugodištu.

VII RAD SA UČENICIMA SA POSEBNIM POTREBAMA

Rad sa učenicima sa posebnim potrebama se odvija prema prilagođenom programu.

VIII NASTAVNI PROFIL I STRUČNA SPREMA

Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti

- Završen II (Drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

IX NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA PRVI RAZRED GIMNAZIJE
DRUGI STRANI JEZIK
(2 časa sedmično/tjedno – 70 časova godišnje)

Teme	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
<ul style="list-style-type: none"> • Identitet (zemlje engleskog govornog područja) – multikulturalnost • Putovanja i historija • Obrazovanje • Dom i porodica • Ishrana i zdravlje • Budućnost i tehnologija, zaštita okoliša 	<p>SLUŠANJE Učenici će reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući i opće poruke i posebne detalje • glavne stavke standardnog govora ili poznatih tema sa kojima se susrećemo na poslu, školi, tokom slobodnih aktivnosti • veliki dio emisija na različitim TV programima o temama od ličnog interesa kao što su: intervjui, kratka predavanja i kratke vijesti <p>ČITANJE Učenici će čitati tekstove i reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumjeti opise događaja, osjećanja i želja u ličnim pismima 	<p>Imenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brojive i nebrojive u vezi sa riječima koje izražavaju neodređenu količinu ili broj: some, any <p>Zamjenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lične (padež subjekta i objekta) • Pokazne (this, that, these, those) • Upitne/Relativne (who, which, what, whose) • Prisvojne (mine, his, hers, its, ours, yours, theirs, one's) • Neodređene (somebody, anybody, nobody, something, anything, nothing) <p>Pridjevi i Determinatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Članovi (a, an, the, zero) 	<p>Učenici će obnavljati ili učiti vokabular koji se odnosi na date teme:</p> <p>Pored stalnog izgrađivanja vokabulara, učenici će učiti da koriste:</p> <p>Sinonime i parcijalne sinonime: <i>(kind-nice)</i></p> <p>Antonime, koji se odnose na date teme , <i>(black-white)</i></p> <p>Kolokacije, koje se odnose na date teme <i>(take up an activity, do a sport, go for a walk, go on a diet)</i></p> <p>Prijevodne ekvivalente ključnih riječi i izraza, pri čemu se vrši odabrano poređenje sa maternjim jezikom učenika, kao i nekim drugim stranim jezicima.</p> <p>Frazalni glagoli koji se odnose na</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • razumjeti činjenice u tekstovima o temama u vezi njihovih interesovanja sa zadovoljavajućim nivoom razumijevanja istog teksta • skenirati duže tekstove kako bi locirali željenu informaciju i pronašli informacije iz različitih dijelova teksta, te uradili određeni zadatak • pronaći i razumjeti relevantnu informaciju kao što su pisma, brošure i kratki službeni dokumenti • prepoznati značajne stavke u jednostavnim novinskim člancima o njima poznatim temam <p>GOVOR Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učestvovati u konverzaciji o različitim temama, kao što su: zdravlje, sport, porodica, okoliš i ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu • voditi diskusiju bez prevelike pripreme jer su već savladali 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokazni pridjevi: this (girl), that (boy), these (girls), those (boys) • Pridjeve neodređene količine i broja (some, any, much, many, all, (a) few, (a) little <p>Veznici : And, but, however</p> <p>Prilozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilozi za način (good – well) <p>Glagoli i glagolska vremena:</p> <p>-Present Simple (potvrđni, odrični, upitni)</p> <p>-state and activity verbs</p> <p>-Present Continuous (potvrđni, odrični, upitni)</p> <p>-Past Simple Tense (potvrđni, upitni i odrični oblik) -used to +infinitive</p> <p>-Past Continuous Tense (potvrđni, odrični, upitni)</p> <p>-Present Continuous Tense / Will / Be Going To za izražavanje budućnosti</p> <p>-Modalni glagoli za izražavanje vjerovatnoće: <i>may, might, will</i></p>	<p>date teme (<i>give up, turn down</i>)</p> <p>NAPOMENA:</p> <p>Navedena leksika je prijedlog i ne treba se shvatiti kao ograničavajuća</p>
--	---	---	---

	<p>osnove jezika te im usvojeni vokabular to omogućava</p> <ul style="list-style-type: none"> • povezivati rečenice tako da mogu diskutovati o svojim planovima, snovima, željama te obrazložiti svoje stajalište na određene teme • prepričavati sadržaj knjige ili filma, te opisivati svoje reakcije na pročitano ili viđeno • izlagati prezentacije i raditi projekte <p>PISANJE Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • napisati jednostavan vezani tekst na određenu temu • opisati osobu, pejzaž ili objekte zadržavajući se na detaljima • prepričati priču i opisivati događaje • napisati neformalno pismo poštujući konvencije pisanja neformalnog teksta • opisati sadržaj određene knjige ili filma, te opisati svoje reakcije i dojmove • usvojiti i primjeniti osnove pisanja eseja. 	<p>-Indirect questions</p> <p>Rečenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> -relativne: defining and non-defining • -kondicionalne (tip 0,1) 	
--	---	--	--

2. RAZRED GIMNAZIJE, JEDANAESTA GODINA UČENJA
DRUGI STRANI JEZIK
(2 časa sedmično/tjedno – 70 časova godišnje)

I CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

CILJANI NIVO ZNANJA

2. razred	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivo	A2.2	A2.2	A2.2	A2.2

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti svakodnevnu konverzaciju jasno i sporo izrečenu. ➤ odrediti temu diskusije kada se govori sporo i jasno. ➤ razumjeti fraze, riječi i izraze koje se odnose na informacije lične prirode, šoping, zapošljavanje ➤ razumjeti i kratke i jasne poruke i objave. ➤ razumjeti važne informacije u kratkim odlomcima koje se tiču svakodnevnih tema
Čitanje i razumijevanje	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ odrediti važne informacije u kratkim vijestima i jednostavnim i ilustrovanim novinskim člancima. ➤ -razumjeti jednostavno lično pismo o aspektima svakodnevnog života. ➤ -razumjeti jednostavno napisane poruke od prijatelja i kolega. ➤ -razumjeti kratki oglas u novinama, naslove i najvažnije informacije iz novina. ➤ -razumjeti kratke priče o svakodnevnom životu.
Govor	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ voditi konverzaciju o različitim temama, kao što su: obrazovanje, putovanja, tehnologija i mladi, te ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu. ➤ jasno izraziti svoje stavove koristeći prošireni vokabular, te voditi diskusiju i sa

	<p>izvornim govornikom tako da su mogu jasno izraziti osnove svojih ideja i stavova.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ sudjelovati u raspravama u okviru poznatih situacija, te da izraze i brane svoj stav koristeći već usvojeni vokabular na poznatu temu. ➤ prezentovati osnovne sadržaje na teme koje su ranije obrađivane.
Pisanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ napisati tekst o već ranije obrađivanim temama ➤ prepričavati događaje sa mnogo detalja i opisa ➤ napisati jednostavno formalno pismo/e-mail poštujući sve konvencija formalnog stila pisanja u engleskom jeziku ➤ napisati jednostavan CV te naučiti osnove pisanja istog

II INTERKULTURALNE VJEŠTINE

Učenici će se:

- upoznavati sa sličnostima i različitostima između Bosne i Hercegovine i zemalja engleskog govornog područja u oblasti kulture, edukacije, slobodnog vremena učenika, načina življenja u okviru datih tema,
- navikavati da se ophode učtivo u komunikaciji sa pripadnicima kulture o kojoj uče,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirodan za kulturu zemlje čiji jezik uče, obraćajući posebnu pažnju na odnose među ljudima pri neposrednom kontaktu, komunikaciji itd.,
- naučiti da poštuju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi itd.

III INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Učenici će takođe učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih nastavnih predmeta u okviru datih tema. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova odnosno interdisciplinarnih projekata. Učenici će učiti engleski jezik i tokom izvanučioničke nastave, a kroz različite aktivnosti ukoliko postoje uslovi:

- Šetnja i odlasci u muzeje
- Časovi u školskoj sali
- Izleti i boravak u prirodi
- Sportska i druga takmičenja
- Obilježavanje mnogih praznika
- Odlasci u kino i pozorište

IV UČENJE I KAKO TREBA UČITI:

Učenici će učiti da:

- budu odgovorni i aktivni kada uče jezik,
- koriste različite radne metode i strategije učenja tipične za učenje jezika, kao što je razumijevanje smisla iz konteksta itd.,
- nadoknađuju praznine u znanju korištenjem različitih metoda, kao što je parafraziranje,
- koriste informacionu tehnologiju kod učenja jezika,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve i, ako je potrebno, mijenjaju metode rada,
- koriste samostalno udžbenike, rječnike i druge priručnike.

V PROVJERAVANJE ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno

usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima, a koje su navedene u tabelama u Prilogu. Navedeni kriteriji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa onim što nastavnik želi ocjenjivati tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine, nastavnici trebaju da upoznaju učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja. Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale da budu jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Na zaključnu ocjenu ne bi trebali uticati bilo koji drugi faktori, osim gore navedenih. **Učenici rade četiri pismene vježbe tokom školske godine i to po dvije u polugodištu, testove, nakon što završe određene gramatičke i jezičke cjeline, te kraće pismene provjere po procjeni nastavnika.** i kojima razvijaju osjećaj za istraživanje, samostalni rad ili rad u grupi, te vještinu govorenja. **Dvije pismene vježbe podrazumijevaju pisanje eseja na zadate teme, dok druge dvije obuhvataju zadatke iz gramatike i vokabulara uključujući i jezičke vještine tokom školske godine.** Učenici u ovom razredu čitaju i lektiru koja odgovara starosnoj dobi učenika, a zahvaljujući kojoj razvijaju vještine pisanja i govorenja, te rade na projektima i prezentacijama zahvaljujućapredak učenika pratiti kroz unaprijed utvrđeni portfolio.

VI DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja usklađenih sa spoznajnim svijetom učenika, i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije

- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu. U **razvijanju vještine slušanja** postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja, te izradu nešto kompleksnijih zadataka tokom i nakon slušanja sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti **razvijanju vještine govora**. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se da učenici rade na projektima i prezentacijama na određene teme samostalno ili u manjim grupama i usmeno ih izlažu pred ostatkom razreda. Takođe, preporučuje se organizovanje debata i diskusija na primjerene i u NPP-u navedene teme i teme koje se odnose na pročitane lektire. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja, učenike ne treba prekidati niti ispravljati, već im nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodčki pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje manje složenih pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka, eseja, zadaci koji se odnose na pročitane lektire itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta, a s obzirom da su u pitanju učenici prvog razreda gimnazije treba

imati u vidu da im treba vremena za prilagođavanje, te da nastavnici sve navedeno prilagode i olakšaju učenicima da savladaju nove sadržaje u potpuno novom okruženju.

LEKTIRA : Učenici čitaju tekstove i skraćene verzije djela iz svjetske književnosti sa naglaskom na književna djela koja potiču sa engleskog govornog područja. Učenici čitaju jednu lekturu u polugodištu (kratke priče ili duže tekstove – po procjeni nastavnika).

PROJEKTI / PREZENTACIJE: Učenici dodatno istražuju teme i oblasti koje se obrađuju na času, te ih izlažu ostalim učenicima u vidu prezentacije. Učenici rade jednu prezentaciju / projekat u polugodištu, dok učenici na jezičkom smjeru rade dvije prezentacije.

VII RAD SA UČENICIMA SA POSEBNIM POTREBAMA

Rad sa učenicima sa posebnim potrebama se odvija prema prilagođenom programu.

VIII NASTAVNI PROFIL I STRUČNA SPREMA

Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti

- Završen II (Drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

IX NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA DRUGI RAZRED GIMNAZIJE
DRUGI STRANI JEZIK
(2 časa sedmično/tjedno – 70 časova godišnje)

Teme	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
<p>* Posao i karijera</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veze (porodica, prijatelji, ljubav) • Mediji (nekad i sad; moderni mediji; mediji i mladi) • Zabava i umjetnost • Zdravlje i sport • Evropa, Evropa (multikulturalnost i raznolikost; vrijednosti Evropske Unije) 	<p>SLUŠANJE Učenici će reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumjeti svakodnevnu konverzaciju jasno i sporo izrečenu. • odrediti temu diskusije kada se govori sporo i jasno. • -razumjeti fraze, riječi i izraze koje se odnose na informacije lične prirode, šoping, zapošljavanje, porodica, itd. • razumjeti i kratke i jasne poruke i objave. • razumjeti važne informacije u kratkim odlomcima koje se tiču svakodnevnih tema <p>ČITANJE Učenici će čitati tekstove i reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odrediti važne informacije u kratkim vijestima i jednostavnim i ilustrovanim novinskim člancima. • razumjeti jednostavno lično pismo o 	<p>Imenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brojive i nebrojive u vezi sa riječima koje izražavaju neodređenu količinu ili broj: some, any <p>Zamjenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pokazne (this, that, these, those) • Upitne/Relativne (who, which, what, whose) • Prisvojne (mine, his, hers, its, ours, yours, theirs, one's) <p>Pridjevi i Determinatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Članovi (a, an, the, zero) • Prisvojne pridjeve • Pravilno i nepravilno poredenje pridjeva <p>Veznici : despite; although, however.</p>	<p>Pored stalnog izgrađivanja vokabulara, učenici će učiti da koriste:</p> <p>Sinonime i parcijalne sinonime: (happy-cheerful)</p> <p>Antonime, koji se odnose na date teme , (agree-disagree, good-bad)</p> <p>Kolokacije, koje se odnose na date teme (do a sport, go for a walk, go on a diet)</p> <p>Prijevodne ekvivalente ključnih riječi i izraza, pri čemu se vrši odabrano poredenje sa maternjim jezikom učenika, kao i nekim drugim stranim jezicima.</p> <p>Prepozicijske fraze sa glagolima</p>

	<p>aspektima svakodnevnog života.</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumjeti jednostavno napisane poruke od prijatelja i kolega. • razumjeti kratki oglas u novinama, naslove i najvažnije informacije iz novina. • razumjeti kratke priče o svakodnevnom životu. <p>GOVOR Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voditi konverzaciju o različitim temama, kao što su: obrazovanje, putovanja, tehnologija i mladi, te ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu. • jasno izraziti svoje stavove koristeći prošireni vokabular, te voditi diskusiju i sa izvornim govornikom tako da su mogu jasno izraziti osnove svojih ideja i stavova. • sudjelovati u raspravama u okviru poznatih situacija, te da izraze i brane svoj stav koristeći već usvojeni vokabular na poznatu temu. • prezentovati osnovne sadržaje na 	<p>Prilozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilozi za način (good – well, friendly – in a friendly way/manner) •mjesto •vrijeme <p>Glagoli i glagolska vremena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Present Simple (potvrdni, odrični, upitni) • state and activity verbs • Present Continuous (potvrdni, odrični, upitni) • Past Simple Tense (potvrdni, upitni i odrični oblik) • used to + infinitive • Past Continuous Tense (potvrdni, odrični, upitni) • Present Continuous Tense / Will+Inf. / Be Going To za izražavanje budućnosti • Present Perfect Simple (potvrdni, odrični, upitni) • Past Perfect Simple (potvrdni, odrični, upitni) • Passive Voice– Present Simple, Past Simple, Present Perfect Simple. • Reported speech-statements 	<p>koji se odnose na date teme (<i>believe in, belong to</i>)</p> <p>Frazalni glagoli koji se odnose na date teme(turn down, work on)</p> <p>NAPOMENA: Navedena leksika je prijedlog i ne treba se shvatiti kao ograničavajuća.</p>
--	---	--	--

	<p>teme koje su ranije obrađivane.</p> <p>PISANJE</p> <p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • napisati tekst o već ranije obrađivanim temama • prepričavati događaje sa mnogo detalja i opisa • napisati jednostavno formalno pismo/e-mail poštujući sve konvencija formalnog stila pisanja u engleskom jeziku • napisati jednostavan CV te naučiti osnove pisanja istog 	<ul style="list-style-type: none"> • Question tags • Modal Verbs (should/shouldn't, must/mustn't, have to/don't have to) <p>Rečenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • relativne • vremenske i kondicionalne <ul style="list-style-type: none"> • (tip 0,1,2) 	
--	--	---	--

3. RAZRED GIMNAZIJE, DVANAESTA GODINA UČENJA
DRUGI STRANI JEZIK
(2 časa sedmično/tjedno – 70 časova godišnje)

I CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

CILJANI NIVO ZNANJA

3. razred	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivo	B1	B1	B1	B1

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući i opće poruke i posebne detalje. ➤ razumjeti glavne stavke standardnog govora ili poznatih tema sa kojima se susrećemo na poslu, školi, tokom slobodnih aktivnosti. ➤ razumjeti veliki dio emisija na različitim TV programima o temama od ličnog interesa kao što su: intervjui, kratka predavanja i kratke vijesti, pogotovo ako su isti titlovani na engleskom jeziku
Čitanje i razumijevanje	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti opise događaja, osjećanja i želja u ličnim pismima. ➤ razumjeti činjenice u tekstovima o temama u vezi njihovih interesovanja ➤ sa zadovoljavajućim nivoom razumijevanja istog teksta. ➤ skenirati duže tekstove kako bi locirali željenu informaciju i pronašli informacije iz različitih dijelova teksta, te uradili određeni zadatak. ➤ pronaći i razumjeti relevantnu informaciju kao što su pisma, brošure i kratki službeni dokumenti. ➤ prepoznati značajne stavke u jednostavnim novinskim člancima o njima poznatim temama.

Govor	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ voditi konverzaciju o različitim temama, kao što su: ➤ zdravlje, sport, porodica, okoliš i ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu. ➤ voditi diskusiju bez prevelike pripreme jer su već savladali osnove jezika te im usvojeni vokabular to omogućava. ➤ povezivati rečenice tako da mogu diskutovati o svojim planovima, snovima, željama te obrazložiti svoje stajalište na određene teme. ➤ prepričavati sadržaj knjige ili filma, te opisivati svoje reakcije na pročitano ili viđeno
Pisanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ napisati jednostavan vezani tekst na određenu temu. ➤ opisivati osobu, pejzaž ili objekte zadržavajući se na detaljima. ➤ prepričati priču i opisivati događaje. ➤ napisati neformalno pismo poštujući konvencije pisanja neformalnog teksta. ➤ opisati sadržaj određene knjige ili filma, te opisati svoje reakcije i dojmove. ➤ usvojiti i primjeniti strukturu pisanja nešto dužih eseja sa upotrebom veznika, nešto složenijeg vokabulara, gramatičkih struktura i rečenica.

II INTERKULTURALNE VJEŠTINE

Učenici će se:

- upoznavati sa sličnostima i različitostima između Bosne i Hercegovine i zemalja engleskog govornog područja u oblasti kulture, edukacije, slobodnog vremena učenika, načina življenja u okviru datih tema,
- navikavati da se ophode učtivo u komunikaciji sa pripadnicima kulture o kojoj uče,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirodan za kulturu zemlje čiji jezik uče, obraćajući posebnu pažnju na odnose među ljudima pri neposrednom kontaktu, komunikaciji itd.,
- naučiti da poštuju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi itd.

III INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Učenici će također učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih nastavnih predmeta u okviru datih tema. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova odnosno interdisciplinarnih projekata. Učenici će učiti engleski jezik i tokom izvanučioničke nastave, a kroz različite aktivnosti ukoliko postoje uslovi:

- Šetnja i odlasci u muzeje
- Časovi u školskoj sali
- Izleti i boravak u prirodi
- Sportska i druga takmičenja
- Obilježavanje mnogih praznika
- Odlasci u kino i pozorište

IV UČENJE I KAKO TREBA UČITI:

Učenici će učiti da:

- budu odgovorni i aktivni kada uče jezik,
- koriste različite radne metode i strategije učenja tipične za učenje jezika, kao što je razumijevanje smisla iz konteksta itd.,
- nadoknađuju praznine u znanju korištenjem različitih metoda, kao što je parafraziranje,
- koriste informacionu tehnologiju kod učenja jezika,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve i, ako je potrebno, mijenjaju metode rada,
- koriste samostalno udžbenike, rječnike i druge priručnike.

V PROVJERAVANJE ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima, a koje su navedene u tabelama u Prilogu. Navedeni kriteriji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa onim što nastavnik želi ocjenjivati tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine, nastavnici trebaju da upoznaju učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja. Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale da budu jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Na zaključnu ocjenu ne bi trebali uticati bilo koji drugi faktori, osim gore navedenih. **Učenici rade četiri pismene vježbe tokom školske godine i to po dvije u polugodištu, testove, nakon što završe određene gramatičke i jezičke cjeline, te kraće pismene provjere po procjeni nastavnika.** i kojima razvijaju osjećaj za istraživanje, samostalni rad ili rad u grupi, te vještinu govorenja. **Dvije pismene vježbe podrazumijevaju pisanje eseja na zadate teme, dok druge dvije obuhvataju zadatke iz gramatike i vokabulara uključujući i jezičke vještine tokom školske godine.** Učenici u ovom razredu čitaju i lektiru koja odgovara starosnoj dobi učenika, a zahvaljujući kojoj razvijaju vještine pisanja i govorenja, te rade na projektima i prezentacijama zahvaljujućapredak učenika pratiti kroz unaprijed utvrđeni portfolio.

VI DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja usklađenih sa spoznajnim svijetom učenika, i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i

verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu. U **razvijanju vještine slušanja** postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja, te izradu nešto kompleksnijih zadataka tokom i nakon slušanja sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti **razvijanju vještine govora**. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se da učenici rade na projektima i prezentacijama na određene teme samostalno ili u manjim grupama i usmeno ih izlažu pred ostatkom razreda. Takođe, preporučuje se organizovanje debata i diskusija na primjerene i u NPP-u navedene teme i teme koje se odnose na pročitane lektire. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja, učenike ne treba prekidati niti ispravljati, već im nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodčki pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje manje složenih pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka, eseja, zadaci koji se odnose na pročitane lektire itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta, a s obzirom da su u pitanju učenici prvog razreda gimnazije treba imati u vidu da im treba vremena za prilagođavanje, te da nastavnici sve navedeno prilagode i olakšaju učenicima da savladaju nove sadržaje u potpuno novom okruženju.

LEKTIRA : Učenici čitaju tekstove i skraćene verzije djela iz svjetske književnosti sa naglaskom na književna djela koja potiču sa engleskog govornog područja. Učenici čitaju jednu lektiru u polugodištu , kratke ili duže stručne i priče tekstove – po procjeni nastavnika, a na nivou znanja učenika trećeg razreda koji pohađaju engleski jezik kao drugi strani jezik . Preporučuje se čitanje tekstova , priča i lektira koje su usko povezane sa izbornim područjem kojeg učenici pohađaju.

.PROJEKTI / PREZENTACIJE: Učenici dodatno istražuju teme i oblasti koje se obrađuju na času, te ih izlažu ostalim učenicima u vidu prezentacije. Učenici rade jednu prezentaciju / projekat u polugodištu. Preporučuje se izrada prezentacija i / ili projekata na teme koje su usko povezane sa izbornim područjem kojeg učenici pohađaju.

VII RAD SA UČENICIMA SA POSEBNIM POTREBAMA

Rad sa učenicima sa posebnim potrebama se odvija prema prilagođenom programu.

VIII NASTAVNI PROFIL I STRUČNA SPREMA

Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti

- Završen II (Drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

IX NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA TREĆI RAZRED GIMNAZIJE
DRUGI STRANI JEZIK
(2 časa sedmično/tjedno – 70 časova godišnje)

Teme	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
<ul style="list-style-type: none"> • Dom i porodica, identitet • Zdravlje, hrana, sport • Kultura mladih , tehnologija i mediji • Zaštita okoliša • Umjetnost, književnost, muzika • Bosna i Hercegovina- kultura, tradicija i historija / zemlje engleskog govornog područja- multikulturalnost 	<p>SLUŠANJE Učenici će reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumjeti činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući i opće poruke i posebne detalje. • razumjeti glavne stavke standardnog govora ili poznatih tema sa kojima se susrećemo na poslu, školi, tokom slobodnih aktivnosti. • razumjeti veliki dio emisija na različitim TV programima o temama od ličnog interesa kao što su: intervjui, kratka predavanja i kratke vijesti, pogotovo ako su isti titlovani na engleskom jeziku <p>ČITANJE Učenici će čitati tekstove i reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumjeti opise događaja, osjećanja i želja u ličnim pismima. • razumjeti činjenice u tekstovima o 	<p>Imenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brojive i nebrojive u vezi sa riječima koje izražavaju neodređenu količinu ili broj: some, any • Složenice u jednini i množini <p>Zamjenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lične (padež subjekta i objekta) • Pokazne (this, that, these, those) • Upitne/Relativne (who, which, what, whose) • Prisvojne (mine, his, hers, its, ours, yours, theirs, one's) • Neodređene (somebody, anybody, nobody, something, anything, nothing) <p>Pridjevi i Determinatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Članovi (a, an, the, zero) • Prisvojne pridjeve • Pokazni pridjevi: this (girl), that 	<p>Pored stalnog izgrađivanja vokabulara, učenici će učiti da koriste:</p> <p>Prefikse i sufikse koji se odnose na date teme i gramatiku, (friendship, discussion)</p> <p>Sinonime i parcijalne sinonime: (attractive-good-looking-handsome)</p> <p>Antonime, koji se odnose na date teme , (npr. popular, unpopular; obedient, disobedient; sensitive, insensitive; considerate, inconsiderate, itd.)</p> <p>Složene imenice i pridjevi, koje se odnose na date teme.</p> <p>Kolokacije, koje se odnose na date teme (take up an activity, do a sport, go for a walk, go on a diet)</p>

	<p>temama u vezi njihovih interesovanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • sa zadovoljavajućim nivoom razumijevanja istog teksta. • skenirati duže tekstove kako bi locirali željenu informaciju i pronašli informacije iz različitih dijelova teksta, te uradili određeni zadatak. • pronaći i razumjeti relevantnu informaciju kao što su pisma, brošure i kratki službeni dokumenti. • prepoznati značajne stavke u jednostavnim novinskim člancima o njima poznatim temama. <p>GOVOR Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voditi konverzaciju o različitim temama, kao što su: zdravlje, sport, porodica, okoliš i ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu. • voditi diskusiju bez prevelike pripreme jer su već savladali osnove jezika te im usvojeni vokabular to omogućava. • povezivati rečenice tako da mogu diskutovati o svojim planovima, 	<p>(boy), these (girls), those (boys)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pridjeve neodređene količine i broja (some, any, much, many, all, (a) few, (a) little • Pravilno i nepravilno poređenje pridjeva <p>Veznici : despite; although, however, moreover, in addition, all in all, in conclusion...etc.</p> <p>Prilozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilozi za način (good – well, friendly – in a friendly way/manner) • mjesto • vrijeme <p>Glagoli i glagolska vremena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Present Simple (potvrdni, odrični, upitni) • Present Continuous (potvrdni, odrični, upitni) • Past Simple Tense (potvrdni, upitni i odrični oblik) • Past Continuous Tense (potvrdni, odrični, upitni) 	<p>Prijevodne ekvivalente ključnih riječi i izraza, pri čemu se vrši odabrano poređenje sa maternjim jezikom učenika, kao i nekim drugim stranim jezicima.</p> <p>Prepozicijske fraze sa glagolima koji se odnose na date teme (believe in, belong to, agree with, apologize for...)</p> <p>Frazalni glagoli koji se odnose na date teme (turn down, work on, keep at, run out, back up...)</p> <p>Idiomi koji se odnose na date teme (the right as rain, drop like flies, be back on your feet...)</p> <p>NAPOMENA: Navedena leksika je prijedlog i ne treba se shvatiti kao ograničavajuća</p>
--	---	---	---

	<p>snovima, željama te obrazložiti svoje stajalište na određene teme.</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepričavati sadržaj knjige ili filma, te opisivati svoje reakcije na pročitano ili viđeno <p>PISANJE Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • napisati jednostavan vezani tekst na određenu temu. • opisivati osobu, pejzaž ili objekte zadržavajući se na detaljima. • prepričati priču i opisivati događaje. • napisati neformalno pismo poštujući konvencije pisanja neformalnog teksta. • opisati sadržaj određene knjige ili filma, te opisati svoje reakcije i dojmove. • usvojiti i primjeniti strukturu pisanja nešto dužih eseja sa upotrebom veznika, nešto složenijeg vokabulara, gramatičkih struktura i rečenica 	<ul style="list-style-type: none"> • Future Simple Tense (potvrdni, odrični, upitni) • Present Continuous Tense / Present Simple Tense / Be Going To za izražavanje budućnosti • Present Perfect Simple (potvrdni, odrični, upitni) • Modal verbs: can ,could, have to/don't have to, should • Passive Voice - all simple tenses • Reported Speech: statements and requests <p>Rečenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • namjerne • relativne • vremenske • kondicionalne (0,1,2) 	
--	--	---	--

4. RAZRED GIMNAZIJE, TRINAESTA GODINA UČENJA
DRUGI STRANI JEZIK
(2 časa sedmično/tjedno – 60 časova godišnje)

I CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

CILJANI NIVO ZNANJA

4. razred	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivo	B1+	B1+	B1+	B1+

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući i opće poruke i posebne detalje. ➤ razumjeti glavne stavke standardnog govora ili poznatih tema sa kojima se susrećemo na poslu, školi, tokom slobodnih aktivnosti. ➤ razumjeti veliki dio emisija na različitim TV programima o temama od ličnog interesa kao što su: intervjui, kratka predavanja i kratke vijesti. ➤ pratiti mnoge filmove u kojima su akcija i vizuelni efekti uglavnom nosioci priče sa kratkim i jasnim rečenicama kao i one filmove koji su titlovani na engleskom jeziku.
Čitanje i razumijevanje	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti opise događaja, osjećanja i želja u ličnim pismima. ➤ razumjeti činjenice u tekstovima o temama u vezi njihovih interesovanja sa zadovoljavajućim nivoom razumijevanja istog teksta. ➤ skenirati duže tekstove kako bi locirali željenu informaciju i pronašli informacije iz različitih dijelova teksta, te uradili određeni zadatak. ➤ pronaći i razumjeti relevantnu informaciju kao što su pisma, brošure i kratki službeni dokumenti. ➤ identifikovati glavne zaključke u tekstovima sa različitim argumentima. ➤ prepoznati red sa argumentom kako bi ga prezentirali, ali ne i u detalje.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ prepoznati značajne stavke u jednostavnim novinskim člancima o njima poznatim temama.
Govor	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ voditi konverzaciju o različitim temama, kao što su: obrazovanje, putovanja, tehnologija i mladi, te ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu. ➤ jasno izraziti svoje stavove koristeći prošireni vokabular, te voditi diskusiju i sa izvornim govornikom tako da su mogu jasno izraziti osnove svojih ideja i stavova. ➤ sudjelovati u raspravama u okviru poznatih situacija, te izražavati i braniti svoj stav koristeći već usvojeni vokabular ➤ prezentovati osnovne sadržaje na teme koje su ranije obrađivane.
Pisanje	<p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ napisati detaljan tekst o velikom broju tema iz područja svog interesa. ➤ napisati nešto kompleksniji esej gdje će obrazlagati za i protiv stajališta, te navoditi argumente i primjere kako bi se ispoštovala forma eseja u engleskom jeziku. ➤ prepričavati događaje sa mnogo detalja i opisa ➤ napisati nešto kompleksnije formalno pismo poštujući sve konvencije formalnog stila pisanja u engleskom jeziku. ➤ napisati nešto kompleksniji CV

II INTERKULTURALNE VJEŠTINE

Učenici će se:

- upoznavati sa sličnostima i različitostima između Bosne i Hercegovine i zemalja engleskog govornog područja u oblasti kulture, edukacije, slobodnog vremena učenika, načina življenja u okviru datih tema,
- navikavati da se ophode učtivo u komunikaciji sa pripadnicima kulture o kojoj uče,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirodan za kulturu zemlje čiji jezik uče, obraćajući posebnu pažnju na odnose među ljudima pri neposrednom kontaktu, komunikaciji itd.,
- naučiti da poštuju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi itd.

III INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Učenici će također učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih nastavnih predmeta u okviru datih tema. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova odnosno interdisciplinarnih projekata. Učenici će učiti engleski jezik i tokom izvanučioničke nastave, a kroz različite aktivnosti ukoliko postoje uslovi:

- Šetnja i odlasci u muzeje
- Časovi u školskoj sali
- Izleti i boravak u prirodi
- Sportska i druga takmičenja
- Obilježavanje mnogih praznika
- Odlasci u kino i pozorište

IV UČENJE I KAKO TREBA UČITI:

Učenici će učiti da:

- budu odgovorni i aktivni kada uče jezik,
- koriste različite radne metode i strategije učenja tipične za učenje jezika, kao što je razumijevanje smisla iz konteksta itd.,
- nadoknađuju praznine u znanju korištenjem različitih metoda, kao što je parafraziranje,
- koriste informacionu tehnologiju kod učenja jezika,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve i, ako je potrebno, mijenjaju metode rada,
- koriste samostalno udžbenike, rječnike i druge priručnike.

V PROVJERAVANJE ZNANJA I OCJENJIVANJE

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima, a koje su navedene u tabelama u Prilogu. Navedeni kriteriji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa onim što nastavnik želi ocjenjivati tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine, nastavnici trebaju da upoznaju učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja. Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale da budu jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Na zaključnu ocjenu ne bi trebali uticati bilo koji drugi faktori, osim gore navedenih. **Učenici rade četiri pismene vježbe tokom školske godine i to po dvije u polugodištu, testove, nakon što završe određene gramatičke i jezičke cjeline, te kraće pismene provjere po procjeni nastavnika.** i kojima razvijaju osjećaj za istraživanje, samostalni rad ili rad u grupi, te vještinu govorenja. **Dvije pismene vježbe podrazumijevaju pisanje eseja na zadate teme, dok druge dvije obuhvataju zadatke iz gramatike i vokabulara uključujući i jezičke vještine tokom školske godine.** Učenici u ovom razredu čitaju i lektiru koja odgovara starosnoj dobi učenika, a zahvaljujući kojoj razvijaju vještine pisanja i govorenja, te rade na projektima i prezentacijama zahvaljujućapredak učenika pratiti kroz unaprijed utvrđeni portfolio.

VI DIDAKTIČKO-METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja usklađenih sa spoznajnim svijetom učenika, i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i

verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu. U **razvijanju vještine slušanja** postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja, te izradu nešto kompleksnijih zadataka tokom i nakon slušanja sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti **razvijanju vještine govora**. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se da učenici rade na projektima i prezentacijama na određene teme samostalno ili u manjim grupama i usmeno ih izlažu pred ostatkom razreda. Takođe, preporučuje se organizovanje debata i diskusija na primjerene i u NPP-u navedene teme i teme koje se odnose na pročitane lektire. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja, učenike ne treba prekidati niti ispravljati, već im nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodčki pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje manje složenih pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka, eseja, zadaci koji se odnose na pročitane lektire itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta, a s obzirom da su u pitanju učenici prvog razreda gimnazije treba imati u vidu da im treba vremena za prilagođavanje, te da nastavnici sve navedeno prilagode i olakšaju učenicima da savladaju nove sadržaje u potpuno novom okruženju.

LEKTIRA : Učenici čitaju tekstove i skraćene verzije djela iz svjetske književnosti sa naglaskom na književna djela koja potiču sa engleskog govornog područja. Učenici čitaju jednu lektiru u polugodištu, kratke priče ili kraće ili duže tekstove – po procjeni nastavnika. Preporučuje se da priče, lektire i tekstovi budu usko povezani sa izbornim područjem kojeg učenici pohađaju.

PROJEKTI / PREZENTACIJE: Učenici dodatno istražuju teme i oblasti koje se obrađuju na času, te ih izlažu ostalim učenicima u vidu prezentacije. Učenici rade jednu prezentaciju / projekat u polugodištu. Preporučuje se da teme za izradu projekata i prezentacija budu usko povezane sa izbornim područjem kojeg učenici pohađaju.

VII RAD SA UČENICIMA SA POSEBNIM POTREBAMA

Rad sa učenicima sa posebnim potrebama se odvija prema prilagođenom programu.

VIII NASTAVNI PROFIL I STRUČNA SPREMA

Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti

- Završen II (Drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

**IX NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA ČETVRTI RAZRED GIMNAZIJE
DRUGI STRANI JEZIK
(2 časa sedmično/tjedno – 60 časova godišnje)**

Teme	Aktivnosti	Gramatika	Vokabular
<ul style="list-style-type: none"> • Identitet , ličnost, multikulturalnost • Zdravlje , hrana, sport • Kultura mladih , tehnologija i mediji • Zaštita okoliša • Bosna i Hercegovina- kultura, tradicija i historija 	<p>SLUŠANJE</p> <p>Učenici će reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumjeti činjenice o temama o svakodnevnom životu i poslu, identificirajući i opće poruke i posebne detalje. • razumjeti glavne stavke standardnog govora ili poznatih tema sa kojima se susrećemo na poslu, školi, tokom slobodnih aktivnosti. • razumjeti veliki dio emisija na različitim TV programima o temama od ličnog interesa kao što su: intervjui, kratka predavanja i kratke vijesti. • pratiti mnoge filmove u kojima su akcija i vizuelni efekti uglavnom nosioci priče sa kratkim i jasnim 	<p>Imenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brojive i nebrojive u vezi sa riječima koje izražavaju neodređenu količinu ili broj: some, any • Složenice u jednini i množini <p>Zamjenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lične (padež subjekta i objekta) • Pokazne (this, that, these, those) • Upitne/Relativne (who, which, what, whose) • Prisvojne (mine, his, hers, its, ours, yours, theirs, one's) • Neodređene (somebody, anybody, nobody, something, 	<p>Učenici će obnavljati ili učiti vokabular koji se odnosi na date teme:</p> <p>Pored stalnog izgrađivanja vokabulara, učenici će učiti da koriste:</p> <p>Prefikse i sufikse:</p> <p>koji se odnose na date teme i gramatiku, (friendship, discussion)</p> <p>Sinonime i parcijalne sinonime:</p> <p>(attractive-good-looking-handsome)</p> <p>Antonime,</p> <p>koji se odnose na date teme ,</p>

	<p>rečenicama kao i noe filmove koji su titlovani na engleskom jeziku.</p> <p>ČITANJE</p> <p>Učenici će čitati tekstove i reagovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumjeti opise događaja, osjećanja i želja u ličnim pismima. • razumjeti činjenice u tekstovima o temama u vezi njihovih interesovanja sa zadovoljavajućim nivoom razumijevanja istog teksta. • skenirati duže tekstove kako bi locirali željenu informaciju i pronašli informacije iz različitih dijelova teksta, te uradili određeni zadatak. • pronaći i razumjeti relevantnu informaciju kao što su pisma, brošure i kratki službeni dokumenti. • identifikovati glavne zaključke u tekstovima sa različitim argumentima. 	<p>anything, nothing)</p> <p>Pridjevi i Determinatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Članovi (a, an, the, zero) •Prisvojne pridjeve •Pokazni pridjevi: this (girl), that (boy), these (girls), those (boys) •Pridjeve neodređene količine i broja (some, any, much, many, all, (a) few, (a) litle •Pravilno i nepravilno poređenje pridjeva <p>Veznici :</p> <p>despite; although, however, moreover, in addition, all in all, in conclusion...etc.</p>	<p>(npr. popular, unpopular;obedient, disobedient; sensitive, insensitive;considerate,inconsiderate, itd.)</p> <p>Složene imenice i pridjevi, koje se odnose na date teme, npr. schoolday, power station, petrol pump, portrait painter, download, old-fashioned, brand-new, big-headed) itd.</p> <p>Kolokacije, koje se odnose na date teme (take up an activity, do a sport, go for a walk, go on a diet)</p> <p>Prijevodne ekvivalente ključnih riječi i izraza, pri čemu se vrši odabrano poređenje sa maternjim jezikom učenika, kao i nekim</p>
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati red sa argumentom kako bi ga prezentirali, ali ne i u detalje. • prepoznati značajne stavke u jednostavnim novinskim člancima o njima poznatim temama. <p>GOVOR</p> <p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voditi konverzaciju o različitim temama, kao što su: obrazovanje, putovanja, tehnologija i mladi, te ostale teme koje su navedene u tematskom dijelu. • jasno izraziti svoje stavove koristeći prošireni vokabular, te voditi diskusiju i sa izvornim govornikom tako da su mogu jasno izraziti osnove svojih ideja i stavova. • sudjelovati u raspravama u okviru poznatih situacija, te da izraze i brane svoj stav koristeći već usvojeni vokabular na poznatu temu. 	<p>Prilozi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilozi za način (good – well, friendly – in a friendly way/manner) • mjesto • vrijeme <p>Glagoli i glagolska vremena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Present Simple (potvrđni, odrični, upitni) • Present Continuous (potvrđni, odrični, upitni) • Past Simple Tense (potvrđni, upitni i odrični oblik) • Past Continuous Tense (potvrđni, odrični, upitni) • Future Simple Tense (potvrđni, odrični, upitni) • Present Continuous Tense / Present Simple Tense / Be Going To za izražavanje budućnosti • State and activity verbs 	<p>drugim stranim jezicima.</p> <p>Prepozicijske fraze sa glagolima koji se odnose na date teme (believe in, belong to, agree with, apologize for...)</p> <p>Frazalni glagoli koji se odnose na date teme (turn down, work on, keep at, run out, back up...)</p> <p>Idiomi koji se odnose na date teme (the right as rain, drop like flies, be back on your feet...)</p> <p>NAPOMENA:</p> <p>Navedena leksika je prijedlog i ne treba se shvatiti kao ograničavajuća.</p>
--	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • prezentovati osnovne sadržaje na teme koje su ranije obrađivane. <p>PISANJE</p> <p>Učenici će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • napisati detaljan tekst o velikom broju tema iz područja svog interesa. • napisati nešto kompleksniji esej gdje će obrazlagati za i protiv stajališta, te navoditi argumente i primjere kako bi se ispoštovala forma eseja u engleskom jeziku. • prepričavati događaje sa mnogo detalja i opisa • napisati nešto kompleksnije formalno pismo poštujući sve konvencije formalnog stila pisanja u engleskom jeziku. • napisati nešto kompleksniji CV 	<p>(<i>seem, look, understand, know...</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modal verbs: <i>can ,could, may,have to, must, will, would</i> • Present Perfect Simple Tense & Present Perfect Continuous (<i>for, since, yet, just, so far, already, recently...</i>) •Past Perfect Simple Tense • Passive Voice – all forms (simple and continuous tenses) •Reported Speech- statements, requests and questions, <p>Rečenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • relativne • vremenske i kondicionalne (tip 0,1,2,3) 	
--	---	---	--

PRILOG: KRITERIJI ZA OCJENJIVANJE PREZENTACIJSKIH I KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA

Napomena: Nastavnici mogu prilagođavati predložene kriterije prema sposobnostima, znanju i vještinama učenika, kao i prema kategorijama koje žele ocjenjivati.

• **THE EVALUATION RUBRIC TO ASSESS PROFICIENCY IN EXPRESSING ONESELF IN ENGLISH**

CATEGORY	4	3	2	1	Score
Grammar	Grammar covered in class was used to communicate effectively.	A few minor difficulties arose from not using the grammar studied in class.	Grammatical errors led to many minor difficulties or one major breakdown in communication.	Grammatical errors severely hampered communication.	
Vocabulary	Vocabulary studied in class was used to express ideas eloquently.	A few minor difficulties arose from not using appropriate vocabulary.	Some difficulties arose due to limited vocabulary and/or bad diction.	Communication was severely hampered due to lack of vocabulary.	
Fluency	Student acted as a facilitator, helping the conversation flow and develop.	Some minor difficulties maintaining the conversation were evident.	Some effort was required to maintain the conversation. There may have been a few long pauses.	Much effort was required to maintain the conversation. There may have been many long pauses.	
Listening	Student responded to questions with appropriate answers, acknowledged all statements, and incorporated them into the discussion.	Student responded to most questions, acknowledged most statements, and incorporated many of these into the conversation.	Student failed to answer some questions appropriately OR failed to acknowledge some statements and incorporate these into the conversation.	Student didn't understand or ignored most questions and statements. Student may have been using notes.	

<p>Voice and non-verbal communication</p>	<p>Pronunciation was clear and inflection and expressions were used to enhance communication.</p>	<p>No serious problems arose, but better pronunciation, inflection, and/or non-verbal communication could have made communication more efficient.</p>	<p>Some communication problems arose due to unclear pronunciation and/or lack of inflection and/or expression. Student may have been difficult to hear.</p>	<p>Pronunciation, inflection, and/or expression confused communication. Student may have been very difficult to hear.</p>	
--	---	---	---	---	--

• **THE EVALUATION RUBRIC TO ASSESS ORAL PRESENTATIONS**

CRITERIA	BELOW EXPECTED LEVEL	AT EXPECTED LEVEL	ABOVE EXPECTED LEVEL
Introduction of topic	Topic introduced.	Topic introduced clearly, and purpose of talk was made clear.	Topic introduced clearly and in an interesting way. Purpose of talk was made clear. Outline of points was given.
Development of topic	Some understanding of topic shown. Some links and connections made between ideas. Points are usually developed with minimum detail. Information is usually relevant.	Good understanding of topic shown. Links and connections between ideas made clear. Information was relevant and expressed in own words. Points were developed with sufficient and appropriate details.	A very good understanding of the topic shown. Links and connections between ideas made clear. Information was relevant and well expressed in own words. Points were well-organised and developed with sufficient and appropriate details.
Ability to engage and involve audience	Some eye contact was made. Techniques used to engage audience were minimal, or mainly ineffective.	An interesting approach taken to topic. Speaker used techniques such as visual aids and props, anecdote, surprising facts, direct audience participation.	Speaker monitored audience and adapts presentation accordingly. An interesting or original approach taken to the topic. Speaker used techniques such as visual aids and props, anecdote, humour, surprising facts, direct audience participation.
Suitability of presentation for purpose and audience	Attempts were made to tailor the presentation content to the intended purpose of informing, interesting or persuading.	The presentation content and structure was tailored to the audience and to the intended purpose of informing, interesting or persuading.	The presentation content, structure and delivery were closely tailored to the audience and to the intended purpose of informing, interesting or persuading.

Voice: clarity, pace, fluency	Presenter occasionally spoke clearly and at a good pace.	Presenter usually spoke clearly to ensure audience comprehension. Delivery was usually fluent.	Presenter spoke clearly and at a good pace to ensure audience comprehension. Delivery was fluent and expressive.
Vocabulary, sentence structure, grammar	The vocabulary of the presentation was mainly appropriate for the topic. The presentation content was occasionally grammatically correct.	The vocabulary of the presentation was appropriate for the topic. Sentence structures were usually correct. The presentation content was usually grammatically correct.	The vocabulary of the presentation was appropriate for the topic. A variety of phrases and sentence structures were used. The presentation content was grammatically correct.
Pronunciation	Pronunciation occasionally correct, but often hesitant and inaccurate.	Pronunciation and intonation is usually correct.	Pronunciation and intonation is correct and confident.
Cultural conventions for oral presentation	Greetings and general presentation are not culturally inappropriate.	Greetings are culturally appropriate. Questions are answered appropriately.	Greetings are culturally appropriate. Gestures, stance and eye contact are appropriate. Questions are answered appropriately.
Use of visual aids	No visual aids were used; OR Visual aids were occasionally appropriate and related to the spoken message.	Visual aids supported the presentation effectively. They clarified and reinforced the spoken message.	Visual aids were carefully prepared and supported the presentation effectively. They clarified and reinforced the spoken message. The aids added impact and interest to the presentation.
Conclusion of topic	An attempt was made to conclude the presentation.	The presentation was summed up clearly.	The presentation was summed up clearly and effectively, with key points emphasised.

Answering questions from audience	Not all questions could be answered. Questions answered with difficulty, and little knowledge of the topic was demonstrated.	Most questions answered. Answers showed good knowledge and understanding of the topic. Language was mainly correct.	Questions answered with little difficulty. Very good knowledge of the topic was demonstrated. Language was correct and fluent.
--	--	---	---

• THE EVALUATION RUBRIC TO ASSESS WRITING

	Unsatisfactory (1)	Satisfactory (2)	Good (3)	Very good (4)	Excellent (5)
Introduction and conclusion	Not relevant to the topic	Somewhat relevant to the topic	Quite relevant to the topic	Relevant to the topic with good topic sentence	Intriguing introduction, relevant to the topic with excellent topic sentence
Organization	Ideas not ordered	Ideas somewhat ordered	Ideas ordered + some details	Ideas well ordered + good details	Excellent flow of ideas from topic sentence + relevant details
Sentences	Almost no complete sentences; some fragments	Complete sentences with some run-on sentences	Complete sentences; some variety in length or type	Detailed complete sentences, no fragments, good variety in length and type	No sentence errors; variety in length and type; sentence type relate to style of writing
Grammar	Many basic grammatical errors	Many errors in agreement, number, tense	Some errors in agreement, number, tense	Few errors in agreement, number, tense	No errors in agreement, number, tense
Vocabulary	Very low level, limited basic vocabulary	Related words or ideas mentioned, still limited basic vocabulary	Attempts to use new key words in description; beyond basic vocabulary	Uses new key/related words and ideas correctly, varies language	Uses new key/ related words/ ideas easily; colourful, interesting words suitable for topic and audience
Spelling	Many spelling errors (85%)	Some spelling errors (70%)	Occasional spelling errors (50%)	Few spelling errors	No spelling errors
Handwriting	Not legible	Hard to read; not well formed	Mostly legible	Well formed letters	Neat, easy to read, well formed

XI LITERATURA

1. Ellis, R. (1997) *Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
2. Mihaljevic Djigunovic, J. and M. Vilke (2000) Eight Years After: Wishful Thinking vs the Facts of Life. In: Moon, J. and M.
3. Nikolov (eds) *Research into Teaching English to Young Learners: International Perspectives*. Pécs: University Press
4. Yule, G. (2010) *The Study of Language*, 4th edition. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Spencer, David (2011) *Gateway A 2*. London: MacMillan Publishers Limited.

KONSULTIRANI DOKUMENTI

Zajednički evropski referentni okvir za jezike

http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf

Zajednički Nastavni plan i program za strane jezike, APOS

<http://www.aposo.gov.ba/hr/files/2012/10/ZJNPP-za-strane-jezike-BOS-.pdf>